

Gdańsk, 19. 01. 2009 r.

Pani Katarzyna Hall – Minister Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister,

Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Regionu Gdańskiego wyraża podziękowanie za stosunkowo szybką odpowiedź na pismo – uwagi, wnioski, jakie zostały zgłoszone podczas konferencji pt. „Sytuacja i problemy polskiej oświaty w związku z planem wprowadzenia obowiązku szkolnego od szóstego roku życia”, którą, we współpracy z Sekcją Krajową, zorganizowaliśmy 25 listopada 2008 r.. Mamy nadzieję, że podobna praktyka będzie realizowana także w przyszłości.

Ostatnio pojawiła się rządowa autopoprawka do projektu zmiany ustawy o systemie oświaty. Oceniamy, że idzie ona w dobrym i postulowanym przez nas kierunku. Ważne, aby te trzy lata odpowiednio wykorzystać na precyzyjne monitorowanie przygotowań projektu obniżenia wieku szkolnego do 6-stego roku życia - od strony finansowej, organizacyjnej, kadrowej, programowej.

Oczekujemy odpowiedzi na kilka z dwunastu problemów zawartych w poprzednim piśmie. **Nie może być tak, że w odpowiedzi w ogóle pomija się niektóre z ważnych dla nas wątków.** Oczekujemy ustosunkowania się do poniższych postulatów:

- 1. Konieczność ustalenia jednoznacznych standardów i liczebności uczniów w klasie,*
- 2. Uznanie świetlicy szkolnej jako ważnego miejsca opieki ale i rozwoju dzieci,*
- 3. Przygotowanie właściwych dla danej fazy rozwojowej ucznia podstaw programowych, programów i podręczników,*
- 4. Podjęcie poważnej debaty nad szkołą ponadgimnazjalną, z rozważeniem dołożenia jednego semestru do liceów i techników.*

Odrębnym postulatem jest wykazanie zrozumienia dla roli i zadań nauczyciela nauczania zintegrowanego, zapewnienia mu właściwych warunków pracy, systemu doskonalenia zawodowego oraz pełnoetatowego zatrudnienia. **Nie zgadzamy się z propozycją wprowadzenia zajęć dodatkowych, czy specjalistycznych (np. z WF, informatyki, j. angielskiego, plastyki, muzyki), kosztem godzin przeznaczonych na nauczanie zintegrowane. Powinno być ew. dodatkowo, a nie zamiast!**

To są w opinii Sekcji niezbędne warunki dla utrzymania równych szans dla wszystkich dzieci, nie tylko tych z zamożniejszych rodzin, samorządów, regionów Polski.

Z poważaniem:

Krystyna Bojahr
(Wiceprzewodnicząca Sekcji)

Wojciech Książek
(Przewodniczący Sekcji)

Do wiadomości:

- *Komisja Edukacji Sejmu i Senatu RP;*
- *Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;*

Fragmenty Komunikatu z konferencji – całość na str. www.solidarnosc.gda.pl (oswiata)

W dniu 25 listopada 2008 r. odbyła się konferencja pt. **Sytuacja i problemy polskiej oświaty w związku z planem wprowadzenia obowiązku szkolnego od szóstego roku życia** zorganizowana przez Sekcję Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Regionu Gdańskiego we współpracy z Sekcją Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”.

W zebraniu wzięli udział ponad stu przedstawiciele szkół, przedszkoli, rodziców, samorządów terytorialnych. Głos zabierali m. in. przedstawiciele MEN, Kuratorium, samorządów terytorialnych, szkół i przedszkoli, rodziców.

Uczestnicy konferencji – w wyniku dyskusji – sformułowali nadrzędny wniosek, iż należy przesunąć co najmniej o rok, początek wprowadzenia programu wdrażania obowiązku szkolnego od szóstego roku życia oraz związanej z nim reformy programowej.

Jednocześnie postanowili zwrócić się do Ministerstwa Edukacji Narodowej, aby w ścisłej współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, czas ten wykorzystać na lepsze przygotowanie zmian, w tym szczególnie:

1. **Finanse - pokrycie kosztów nowego zadania.** Domagamy się wyliczenia rzeczywistych, łącznych kosztów tego zadania (obecne ocenia się jako zdecydowanie niewystarczające, co potwierdza opinia Związku Gmin Wiejskich – mniej niż 1/3 pozytywnie ocenia przygotowanie tego zadania), wraz z gwarancją ich przekazania organom prowadzącym szkoły podstawowe. Fikcją mogą okazać się przewidywane zyski samorządów z tytułu otrzymywanej z tego tytułu subwencji, z uwagi na inne koszty: adaptacja budynków, zapewnienie opieki do godz. 17,00, dodatkowy dowóz, itd.
2. **Ustalenie jednoznacznych standardów i liczebności uczniów w klasie.** Należy wypracować i wdrożyć klarowne standardy (czyli wyposażenia niezbędnego), które będą obowiązywały w każdej szkole przyjmującej sześciolletnie dzieci. Trzeba je sformułować językiem, który pozwoli na prawną ich egzekucję ze strony rodziców (zapis „powinien być” trzeba zastąpić zwrotem „musi być” - dotyczy np. placu zabaw, kącika wypoczynkowego, szafek na podręczniki). W ramach tych standardów musi być określony górny próg liczebności uczniów w oddziale (proponujemy 25 już jest zawyżona). Jest to szczególnie ważne w latach, gdy do szkół trafi więcej uczniów (cały rocznik siedmiolatków i grupa dzieci sześciolletnich).
3. **Upowszechnienie zasady dobrowolności.** Należy dążyć do upowszechniania możliwości dobrowolnego zgłaszania przez rodziców dzieci sześciolletnich do klas I szkół podstawowych, przy odpowiednim wsparciu poradni psychologiczno-pedagogicznych, wydających stosowne opinie o gotowości szkolnej dziecka (z takiej możliwości od lat korzysta część rodziców).
4. **Świetlica szkolna, a nie poczekalnia.** Oczekujemy zmiany podejścia do zadań świetlicy szkolnej, która ma realizować ustalony program, nie zaś być jedynie praktycznym miejscem realizacji przez nauczycieli 2 dodatkowych godzin zapisanych w ostatniej nowelizacji art. 42 ustawy Karty Nauczyciela.
5. **Rola nauczyciela nauczania zintegrowanego.** Postulujemy o poważne potraktowanie zadań wykonywanych przez nauczycieli nauczania zintegrowanego, zwłaszcza gdy pierwszoklasistami staną się o rok młodsze dzieci potrzebujące jednego nauczyciela-

wychowawcy, stanowiącego gwarancję bezpieczeństwa w rzeczywistości szkolnej. Propozycja wyłączenia niektórych zajęć z nauczania zintegrowanego spowoduje chaos w świecie małego ucznia i stanie się czynnikiem stresogennym. Trzeba mieć na uwadze sytuację tej prawie stutysięcznej grupy nauczycielskiej (a więc i zatroszczyć się o pełny wymiar zatrudnienia), która wykonuje ogromną pracę na pierwszym, tak ważnym, etapie edukacji szkolnej.

6. **Zajęcia dodatkowe i pozalekcyjne.** Domagamy się zapewnienia ze strony państwa odpowiednich środków oraz miejsca na dodatkowe zajęcia specjalistyczne, np. gimnastykę korekcyjną, dodatkowe zajęcia z wychowania fizycznego, rytmikę, zajęcia z języka angielskiego, itd.
7. **Bezpieczny dowóz.** Sprawa zapewnienia bezpiecznego dowozu jest jednym z kluczowych wyzwań, tym bardziej wobec dzieci sześcioletnich.
8. **Programy, podręczniki, przygotowanie nauczycieli.** Należy lepiej przygotować zmiany programowe, dać więcej czasu na przygotowanie podręczników i programów nauczania, na doskonalenie nauczycieli (szczególnie przez publiczne placówki doskonalenia nauczycieli – utrzymywane z budżetu państwa i system doradztwa metodycznego), na przygotowanie do nowych wyzwań z zakresu kształcenia, wychowania, do egzaminów po poszczególnym cyklach edukacyjnych.
9. **Szkoła a rynek pracy.** Nie zgadzamy się na wykorzystanie zmian w systemie oświaty do obniżenia wieku produkcyjnego polskich uczniów. Używanie takiego języka degraduje polski system edukacyjny jedynie do roli służebnej wobec gospodarki. Szkoła ma służyć wszechstronnemu rozwojowi ucznia, nie tylko rynkowi pracy. Postulujemy dodanie minimum jednego semestru w szkole ponadgimnazjalnej, aby dobrze przygotować do matury i egzaminów zawodowych. W ten sposób uniknie się problemu niepełnoletnich maturzystów, młodocianych pracowników po szkołach zawodowych (w przeciwnym razie może wystąpić konstytucyjny konflikt prawny – realizacji obowiązku nauki do 18 roku życia).
10. **Dialog z rodzicami, związkami zawodowymi.** Należy uwzględniać głos rodziców (w tym odpowiadać na ich pisma, pytania i wątpliwości), związków zawodowych, nie pozorować DIALOGU. W społeczeństwie obywatelskim Uczeń, Rodzic, Nauczyciel muszą być traktowani PODMIOTOWO!

Zdaniem uczestników konferencji, w polskiej edukacji nie dzieje się nic na tyle groźnego, aby w pośpiechu wdrażać niedostatecznie przygotowane zmiany. Szkoły potrzebują mądrych, rozważnych korekt, a nie zamieszania i niczym nieuzasadnionego nerwowego pośpiechu. Przykład krajów skandynawskich (np. Finlandia, Dania, Szwecja) wskazuje, że można uzyskiwać wysokie efekty edukacyjne, kładąc nacisk na **upowszechnienie wychowania przedszkolnego, a nawet** utrzymywanie obowiązku szkolnego od siódmego roku życia. Reformując, należy odwoływać się do różnych dobrych wzorców.

Jednocześnie uczestnicy konferencji dowiedli, że chcą rozmawiać i być traktowani podmiotowo, ale w wyraźny sposób ostrzegają rząd, organy prowadzące, opinię publiczną przed niedopuszczalnym chaosem w szkołach. Jest czas, aby jeszcze temu przeciwdziałać. Potrzebne są rozważne kroki, precyzyjne monitorowanie przygotowań, przyjęcie rozwiązań **pilotażowych** w samorządach, które zgłoszą gotowość realizacji tego zadania od roku szkolnego 2009/2010. **To są niezbędne warunki dla utrzymania równych szans dla wszystkich dzieci, nie tylko tych z zamożniejszych rodzin, samorządów, regionów Polski.**